

Khóa học về “Phương pháp luận nghiên cứu khoa học xã hội”

Ngày 26/10, Dự án “Phát triển hệ thống an sinh xã hội cho khu vực phi chính thức ở Việt Nam” do PGS.TSKH. Bùi Quang Dũng điều phối (thuộc chương trình hợp tác VASS-MISEREOR) đã tổ chức khóa học về “Phương pháp luận nghiên cứu khoa học xã hội”. Khóa học do PGS.TS. Trần Hữu Quang (Viện Phát triển bền vững vùng Nam Bộ) giảng dạy.

Khóa học được tổ chức tập trung trong 3 ngày tại Viện Xã hội học. Mục tiêu của khóa học là nhằm cung cấp cho người học những kiến thức cơ bản về phương pháp luận nghiên cứu khoa học, bao gồm:

- Đại cương về phương pháp luận nghiên cứu khoa học xã hội
- Lý thuyết trong khoa học xã hội
- Tư thế và tâm thế của nhà nghiên cứu khoa học xã hội
- Các giai đoạn của một công trình nghiên cứu
- Một số quan điểm phương pháp luận trong nghiên cứu

Đây là khóa học đầu tiên trong khuôn khổ hoạt động đào tạo tăng cường năng lực của Dự án. Các khóa học hướng tới việc trang bị kiến thức cơ bản và chuyên sâu trong nghiên cứu khoa học xã hội cho những người làm việc và/hoặc quan tâm tới lĩnh vực an sinh xã hội, công tác xã hội, và phát triển xã hội tại Việt Nam. Học viên của khóa học bao gồm các nhà nghiên cứu trẻ, các giảng viên trẻ thuộc các trường đại học, nhân viên các tổ chức phi chính phủ ở Việt Nam và các cán bộ địa phương.

Kết thúc khóa học, Dự án đã nhận được những phản hồi tích cực cho việc tổ chức những khóa học tăng cường năng lực dạng này. Trong thời gian tới, Dự án sẽ tiếp tục tổ chức các khóa học nhằm bổ sung các kiến thức về các kỹ thuật nghiên cứu, kỹ thuật phân tích dữ liệu, phân tích chính sách.

Đặng Việt Phương

Các hoạt động kỷ niệm 20 năm thành lập khoa Xã hội học - Đại học Khoa học xã hội và nhân văn Hà Nội

Năm 1991, Khoa Xã hội học - Tâm lý học Trường Đại học Tổng hợp được thành lập. Năm 1998, khoa Xã hội học tách ra thành một khoa độc lập thuộc Trường ĐHKHXH&NV và trở thành một đơn vị đào tạo ngành Xã hội học và công tác xã hội hàng đầu trong cả nước.

Để chào mừng kỷ niệm 20 năm thành lập, lãnh đạo và tập thể cán bộ Khoa đã tổ chức các hoạt động chuyên môn cũng như ngoại khóa mang nhiều ý nghĩa. Các hoạt động quan trọng về chuyên môn có thể kể đến như: biên soạn và xuất bản cuốn sách “*Những vấn đề xã hội học trong sự biến đổi xã hội*” với đóng góp từ các nghiên cứu của các cán bộ giảng dạy và cộng tác viên Khoa Xã hội học. Cuốn sách là một nỗ lực kịp thời để nhận diện những biến đổi xã hội đang diễn ra, từ đó hình dung xu hướng biến đổi, nhằm đề xuất các giải pháp tổ chức và quản lý xã hội, đồng thời cho thấy những nỗ lực học thuật trong hoạt động giảng dạy và nghiên cứu của Khoa Xã hội học. Bên cạnh đó, Hội thảo Quốc tế “*20 năm Khoa Xã hội học thành*

tự và thách thức” được Khoa tổ chức vào ngày 15/11/2011 cũng là một trong những hoạt động chuyên môn quy tụ được nhiều nhà Xã hội học kỳ cựu tham gia viết bài và thảo luận. Bên cạnh việc luận bàn và thảo luận các vấn đề Xã hội học hiện nay, Hội thảo còn tập trung vào lĩnh vực nghiên cứu và đào tạo ngành Công tác xã hội - một ngành trẻ và đang được sự quan tâm của toàn xã hội. Khoa Xã hội học cũng là đơn vị đầu tiên trong cả nước được đào tạo bậc Thạc sỹ chuyên ngành Công tác xã hội. Điều này càng khẳng định chỗ đứng và uy tín của Khoa trong lĩnh vực khoa học và đào tạo của nước nhà. Bên cạnh các hoạt động chuyên môn có tính chất học thuật sâu sắc, Ban Chủ nhiệm và tập thể cán bộ Khoa cũng biên tập và xuất bản cuốn sách *‘Khoa Xã hội học 20 năm xây dựng và trưởng thành’*, trong đó đã lưu giữ và giới thiệu hình ảnh, tiểu sử, tiến trình nghiên cứu, học tập và giảng dạy của tập thể cán bộ Khoa. Đồng thời cuốn sách cũng là lời tri ân sâu sắc đến các nhà giáo lão thành đã có những đóng góp to lớn vào việc xây dựng và phát triển chung của Khoa từ những ngày đầu non trẻ.

Đặc biệt, ngày 16-11-2011, Khoa Xã hội học đã long trọng tổ chức Lễ mít tinh kỷ niệm 20 năm thành lập. Buổi lễ là dịp để toàn thể cựu cán bộ, giảng viên, sinh viên, học viên đang làm việc và học tập tại khoa cùng các nhà quản lý, các nhà khoa học và những người quan tâm tới Xã hội học cùng nhìn lại chặng đường xây dựng và trưởng thành 20 năm của Khoa Xã hội học. Nhân dịp này, Khoa và các đơn vị tài trợ đã trao 15 suất học bổng cho sinh viên nghèo vượt khó và sinh viên khuyết tật của Khoa từ Nguồn ngân sách học Bổng của Quỹ Thấp Sáng niềm tin và Hội khuyến học Việt Nam. Những hỗ trợ này có ý nghĩa tinh thần và vật chất rất đáng quý khích lệ tinh thần học tập và nghiên cứu

khoa học.

Tham gia vào các hoạt động kỷ niệm 20 năm thành lập Khoa Xã hội học còn có sự đóng góp nhiệt tình của sinh viên, học viên cao học và nghiên cứu sinh vào các hoạt động chuyên môn cũng như các hoạt động ngoại khóa như nghiên cứu khoa học sinh viên, cắm trại, biểu diễn văn nghệ, thi đấu thể thao. Tất cả các hoạt động trên đều đã mang lại các kết quả rất tích cực đóng góp vào sự thành công chung cho Lễ kỷ niệm chặng đường 20 năm xây dựng và trưởng thành của Khoa Xã hội học.

Nguyễn Hữu Quân

Hội thảo quốc tế “Một số vấn đề xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam hiện nay”

Trong 2 ngày 8 và 9 tháng 11 năm 2011, tại Hà Nội, Viện Xã hội học thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam đã tổ chức hội thảo quốc tế với chủ đề “Một số vấn đề về xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam hiện nay”

Tham dự Hội thảo có các đại biểu và học giả đến từ EU, Pháp, Đức, Mỹ, Hàn Quốc, Nhật Bản, UNDP, Ngân hàng Thế giới và các đại biểu đến từ các bộ/ngành như Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Bộ Y tế, Bộ Khoa học và Công nghệ, các viện nghiên cứu trong Viện Khoa học xã hội Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam, Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, và lãnh đạo địa phương nơi Viện Xã hội học tiến hành nghiên cứu. GS.TS. Nguyễn Quang Thuấn - Phó Chủ tịch Viện Khoa học xã hội Việt Nam phát biểu khai mạc Hội thảo.

Trong hai ngày Hội thảo, các đại

biểu đã tập trung thảo luận các chủ đề: (1) Sinh kế của người dân ở nông thôn; (2) Bộ máy quản lý, lãnh đạo, và các tổ chức xã hội ở nông thôn; (3) An sinh xã hội ở nông thôn; (4) Sự bất bình đẳng giữa nông thôn và đô thị, giữa nông dân và các tầng lớp khác trong xã hội;. (5) Một số vấn đề văn hóa-xã hội ở nông thôn: Giáo dục, y tế, văn hóa và đời sống tinh thần, hệ giá trị ở nông thôn.

Theo ông Nguyễn Đăng Khoa - Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thì sau hơn một năm thực hiện Quyết định 800/2010/QĐ-TTg của Thủ tướng chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu Quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 – 2020, phong trào đã đạt được nhiều kết quả quan trọng, phát triển sâu rộng trong cả nước, nhưng khó khăn vướng mắc vẫn còn nhiều, trong đó có một bộ phận cán bộ và người dân vẫn chưa hiểu đúng về chương trình, năng lực tổ chức triển khai, nhất là ở cấp cơ sở còn nhiều bất cập. Xây dựng nông thôn mới cần được thực hiện theo hướng tăng cường vai trò chủ thể của người dân.

Hội thảo là diễn đàn để các nhà khoa học trong và ngoài nước, các nhà quản lý, các nhà hoạch định chính sách và các địa phương cùng nhau chia sẻ thông tin, hợp tác nghiên cứu và phát triển. Hội thảo đã thành công tốt đẹp. Một số tham luận của Hội thảo đã được chọn đăng trong Tạp chí Xã hội học số 4/2011.

Lê Hoa

**Gần 1.000 sinh viên, giảng viên
và cán bộ nghiên cứu tham gia
“Ngày Xã hội học Nam Bộ”
lần thứ 3 - năm 2011**

Ngày 18-12-2011, tại Trường Đại học Bình Dương đã diễn ra “Ngày Xã hội

học Nam Bộ” lần thứ 3 do Viện Phát triển Bền vững vùng Nam Bộ và Khoa Xã hội học – Trường Đại học Bình Dương phối hợp tổ chức, nhằm giao lưu học thuật, liên kết các cơ sở và những người đang tham gia nghiên cứu, giảng dạy và học tập xã hội học ở vùng Nam Bộ.

Tham dự “Ngày Xã hội học Nam Bộ” lần thứ 3 này, có gần 1.000 giảng viên và sinh viên các trường đại học và các đơn vị nghiên cứu, gồm: Viện Phát triển Bền vững vùng Nam Bộ, Khoa Xã hội học – Trường Đại học Bình Dương, Khoa Xã hội học – ĐH Khoa học xã hội và nhân văn (Đại học Quốc gia TP.HCM), Khoa Xã hội học – ĐH Văn Hiến, Khoa Khoa học xã hội và nhân văn – ĐH Tôn Đức Thắng và Khoa Xã hội học và công tác xã hội – ĐH Mở TP. HCM. PGS.TS. Bùi Quang Dũng (Viện trưởng Viện Xã hội học), PGS.TS. Vũ Tuấn Huy (Viện trưởng Viện Phát triển Bền vững vùng Bắc Bộ), TS. Trần Xuân Bình (Trưởng khoa Xã hội học – Đại học Huế), PGS.TS. Trần Thị Kim Xuyên (Phó Chủ tịch BCH Trung ương Hội Xã hội học Việt Nam), GS.TS. Bùi Thế Cường (Viện trưởng Viện Phát triển Bền vững vùng Nam Bộ) và lãnh đạo 6 đơn vị đã tham gia “Ngày Xã hội học Nam Bộ”. Chủ tịch Hội Xã hội học Việt Nam, GS.TS. Trịnh Duy Luân đã gửi Thư Chào mừng tới Ban Tổ chức và toàn thể giảng viên, nghiên cứu viên, sinh viên xã hội học, và các đại biểu tham gia sự kiện này.

Phát biểu chào mừng “Ngày xã hội học Nam Bộ” lần thứ 3, ông Cao Việt Hưng – Bí thư Đảng ủy, Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Bình Dương đã đánh giá cao sáng kiến của các đơn vị tham gia và nêu rõ ý nghĩa cao đẹp của Ngày Xã hội học Nam Bộ nhằm giao lưu học thuật, liên kết các cơ sở và những người đang tham gia nghiên cứu, giảng dạy và học tập xã hội học ở vùng Nam Bộ. GS.TS. Bùi Thế

Cường (Viện trưởng Viện phát triển bền vững vùng Nam Bộ) phát biểu điểm lại đôi nét về việc đào tạo, nghiên cứu, giảng dạy và học tập xã hội học tại Nam Bộ trong thời gian qua; đồng thời bày tỏ những kỳ vọng đặt ra với ngày truyền thống Xã hội học Nam Bộ năm nay.

Trong “Ngày xã hội học Nam Bộ” đã diễn ra 6 cuộc hội thảo lớn theo các chủ đề: “*Nghiên cứu xã hội học tại Nam Bộ: Những nỗ lực mới về lý thuyết và phương pháp*” (do Viện Phát triển Bền vững vùng Nam Bộ chủ trì), “*Xây dựng nông thôn mới từ hướng tiếp cận Xã hội học*” (do Khoa Xã hội học – ĐH Bình Dương chủ trì), “*Các vấn đề xã hội học trong nghiên cứu ứng dụng*” (do Khoa Xã hội học – ĐH KHXH và nhân văn chủ trì), “*Sinh viên TP.HCM từ góc nhìn xã hội học*” (do Khoa Xã hội học – ĐH Văn Hiến chủ trì), “*Tính đa dạng của xã hội học qua các nghiên cứu 2010-2011*” (do Khoa Xã hội học và công tác xã hội – ĐH Mở Tp. HCM chủ trì), “*Phương pháp giảng dạy xã hội học: Kinh nghiệm và trao đổi*” (do Khoa KHXH và NV – ĐH Tôn Đức Thắng chủ trì).

Ngoài việc tổ chức các hoạt động nêu trên, “Ngày xã hội học Nam Bộ” lần 3 còn có các hoạt động như ca nhạc ngoài trời, giao lưu, giới thiệu các đơn vị tham gia, các sinh hoạt, trò chơi tập thể, quây sách, gian hàng thư pháp, ẩm thực, hàng họa thu hút nhiều người tham gia với sự phấn khích và hài lòng.

Nhân dịp này, Hội Xã hội học Việt Nam cũng ban hành Quyết định công nhận hai Chi hội Xã hội học đầu tiên ở phía Nam, gồm: Chi hội Xã hội học Viện Phát triển Bền vững vùng Nam Bộ và Chi hội Xã hội học tỉnh Bình Dương. Trên cơ sở của Đại hội thành lập Chi hội Xã hội học

tỉnh Bình Dương ngày 26-11-2011 và kết quả đại hội thành lập Chi hội Xã hội học Viện phát triển bền vững vùng Nam Bộ ngày 12-12-2011, Chủ tịch Hội Xã hội học Việt Nam đã ra Quyết định công nhận kết quả đại hội và phê chuẩn kết quả bầu Ban chấp hành Chi hội Bình Dương gồm 7 thành viên do PGS.TS. Trần Thị Kim Xuyên làm Chi hội trưởng và Chi hội Xã hội học Viện Phát triển Bền vững vùng Nam Bộ, gồm 5 thành viên do GS.TS. Bùi Thế Cường làm Chi hội trưởng.

Phạm Đình Chi

Hội thảo: “Xây dựng nông thôn mới - những vấn đề lý luận và thực tiễn” tại thành phố Nam Định 8-9/12/2011

Trong hai ngày 08 và 09 tháng 12 năm 2011, tại thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định, Tạp chí Cộng sản - Cơ quan lý luận và chính trị của Trung ương Đảng phối hợp với Bộ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn và tỉnh Nam Định tổ chức Hội thảo khoa học: “Xây dựng nông thôn mới - Những vấn đề lý luận và thực tiễn”.

Tham gia chủ tọa và điều hành Hội thảo gồm có ông Nguyễn Đăng Khoa - Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp & Phát triển nông thôn, PGS.TS Vũ Văn Phúc - Tổng biên tập Tạp chí Cộng Sản, và ông Phạm Hồng Hà, Ủy viên trung ương Đảng, Bí thư tỉnh ủy Nam Định.

Tới dự Hội thảo có các nhà quản lý và lập chính sách cấp trung ương và cấp địa phương đến từ nhiều tỉnh ở miền Bắc, các nhà nghiên cứu đến từ các viện nghiên

cứu và các trường đại học ở miền Bắc. Trước Hội thảo các đại biểu đã tham quan mô hình xây dựng Nông thôn mới (NTM) tại xã Hải Đường, huyện Hải Hậu, tỉnh Nam Định. Tại cuộc thăm quan thực tế này, các đại biểu đã được lãnh đạo xã Hải Đường báo cáo về tình hình xây dựng NTM tại xã và tận mắt được chứng kiến các thay đổi do Chương trình xây dựng NTM đem lại.

Hội thảo: “Xây dựng nông thôn mới - Những vấn đề lý luận và thực tiễn” được tổ chức nhằm tập trung thảo luận hai nội dung lớn sau:

(i) Làm thế nào quán triệt Nghị quyết của Đảng, Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới của Chính phủ tới toàn thể cán bộ, nhân dân từ Trung ương đến địa phương một cách tốt nhất, tạo được sự đồng thuận, hưởng ứng tích cực, sâu rộng của toàn xã hội với sự nghiệp xây dựng NTM trong tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước ta hiện nay;

(ii) Làm thế nào đẩy nhanh việc ban hành và hướng dẫn thực hiện đồng bộ các chính sách để tháo gỡ những vướng mắc trong tổ chức thực hiện, đồng thời tìm ra những giải pháp đột phá, khả thi, vừa cơ bản, vừa lâu dài, vừa cấp bách trước mắt nhằm tập trung nỗ lực, triển khai hiệu quả các nhiệm vụ đã nêu trong Nghị quyết số 26 của Trung ương, nghị quyết Đại hội XI của Đảng và Chương trình của Chính phủ về “Nông nghiệp, nông dân, nông thôn”.

Hội thảo đã nghe 46 báo cáo tham luận phân tích về chủ đề xây dựng nông thôn mới theo tinh thần Nghị quyết 26 của Đảng. PGS.TSKH Bùi Quang Dũng, Viện

trưởng Viện Xã hội học, Viện Khoa học xã hội Việt Nam phát biểu ý kiến đề cập đến vấn đề ruộng đất và mối quan hệ giữa ruộng đất và cấu trúc xã hội nông thôn qua số liệu “Điều tra nông dân 2009 - 2010” do Viện Xã hội học tiến hành. Nhiều ý kiến phát biểu của các nhà quản lý, nhà khoa học và các địa phương đã đề cập 4 nhóm vấn đề lớn: (i) Nhận thức về xây dựng NTM với vai trò nông dân là chủ thể, tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền trong phạm vi toàn xã hội; (ii) Nhận thức gắn với công tác đào tạo cả người dân lẫn các cấp lãnh đạo để triển khai tốt Chương trình xây dựng NTM; (iii) Xây dựng các cơ chế, chính sách phù hợp để thực hiện Chương trình xây dựng NTM và; (iv) Tiêu chí xây dựng nông thôn mới, giải quyết vấn đề đất đai, chính sách khuyến khích nông dân trồng lúa, chính sách ưu đãi, tiêu chí miền núi, vai trò điều phối, huy động năng lực xã hội và xem xét về tiêu chí quốc phòng an ninh trong xây dựng NTM.

Đoàn Kim Thắng